

Komisja Gospodarki Komunalnej
i Komunikacji
Rady Miejskiej w Sosnowcu
w miejscu

Materiał na posiedzenie Komisji Gospodarki Komunalnej i Komunikacji RM w Sosnowcu w dniu 23 października 2024 r. pn.: „Omówienie funkcjonowania systemu odbioru odpadów w mieście, problemy, finansowanie, skuteczność działania systemu”.

1. FUNKCJONOWANIE GMINNEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYCH W SOSNOWCU.

System odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w gminach reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r., poz. 399).

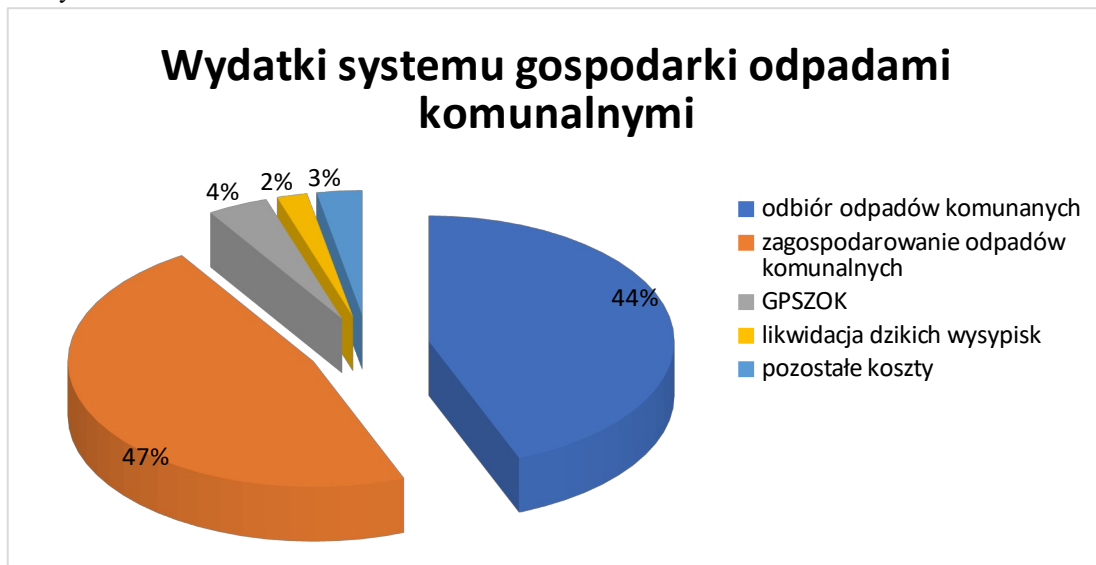
Na podstawie art. 6r. ust. 2 ww. ustawy finansowanie gminnego systemu realizowane jest z pobieranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a środki te nie mogą być wykorzystane na cele nie związane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania tego systemu. Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gmina Sosnowiec pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- obsługi administracyjnej tego systemu;
- edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Zgodnie z art. 6r ust. 2b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina może również pokryć koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania, tzw. „dzikich wysypisk”.

W konsekwencji opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest w rzeczywistości wypadkową kosztów ponoszonych przez gminę w ramach samofinansującego się systemu.

Procentowy udział poszczególnych kosztów w ogólnych wydatkach systemu gospodarki odpadami komunalnymi

Źródło: opracowanie własne WEG-RGOK.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku w mieście Sosnowcu wprowadzone zostały nowe zasady segregacji odpadów komunalnych, które są konsekwencją wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. W związku z powyższym od 1 stycznia 2019 r. na terenie miasta obowiązują nowe przepisy prawa miejscowego (uchwały) dotyczące zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W konsekwencji nowych przepisów właściciele nieruchomości zostali zobowiązani do gromadzenia odpadów komunalnych wyłącznie w sposób selektywny.

W wyniku zmian ustawowych od stycznia 2021 r. zaczął obowiązywać nowy Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sosnowca przyjęty uchwałą nr 589/XXXII/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 29 października 2020 r.

Od 1 grudnia 2020 r. obowiązującą stawką opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla osób zamieszkujących daną nieruchomość jest 27,70 zł od osoby miesięcznie.

Od 1 stycznia 2022 r. obowiązują stawki opłaty za jednorazowy odbiór odpadów z pojemnika/worka dla właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne - zróżnicowane w zależności od rodzaju zebranych odpadów, wyszczególnione w Tabeli 1, (zgodnie z Uchwałą nr 818/XLIX/2021 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 28 października 2021 r. w sprawie określenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sosnowiec).

Przedmiotowa Uchwała Rady Miejskiej w Sosnowcu określa również podwyższoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów, w myśl art. 6k ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Tabela 1. Stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie miasta Sosnowca

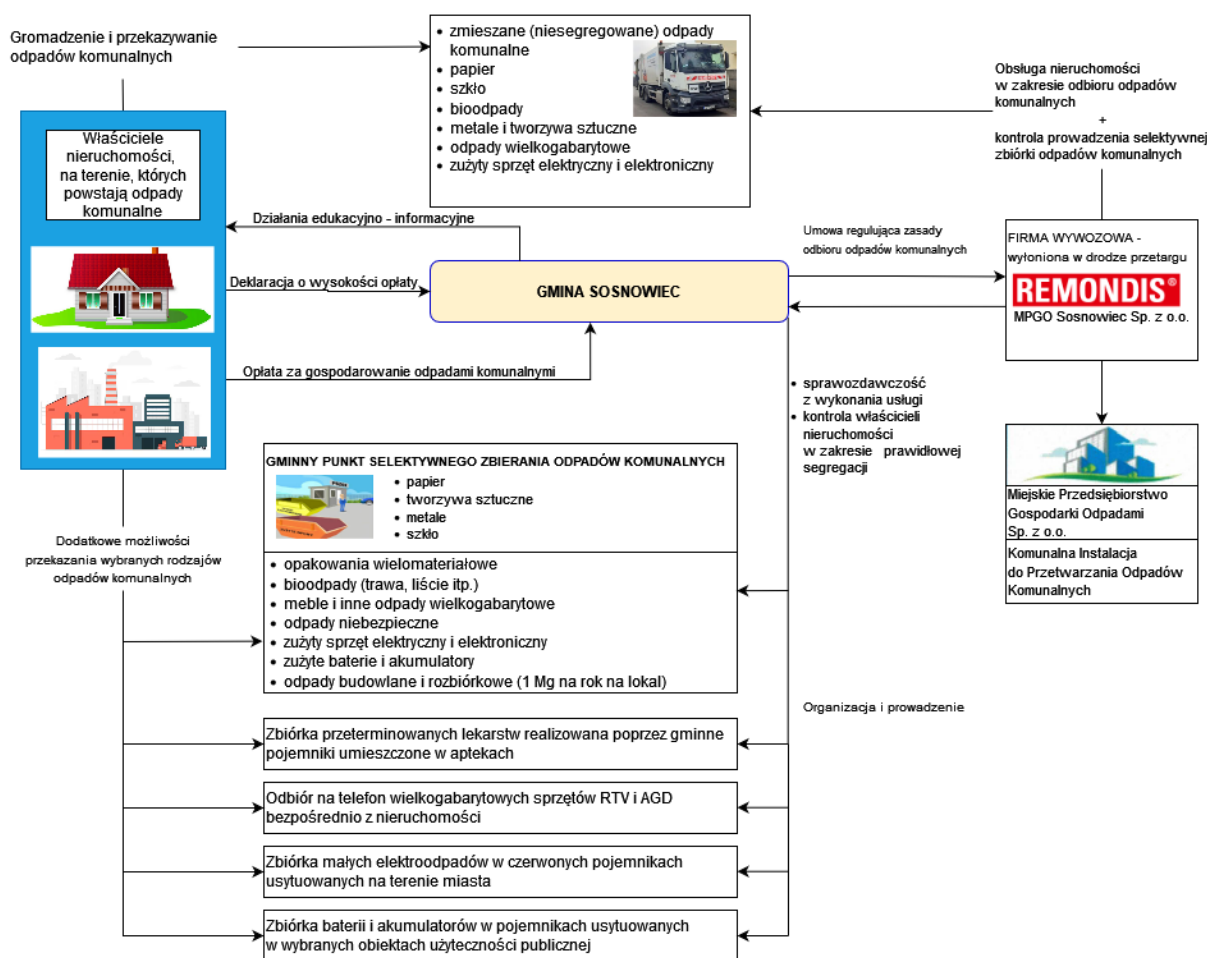
Stawka opłaty - nieruchomości zamieszkałe		
	Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Podwyższona stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
od 01.12.2020 r.	27,70 zł	55,40 zł
Stawka opłaty - nieruchomości niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne za jednorazowy odbiór odpadów z pojemnika/worka (od 01.01.2022 r.)		
Pojemniki/worki na odpady komunalne	Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zebranymi jako odpady zmieszane - pozostałe po segregacji oraz bio	Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zebranymi jako: papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło
Worek 60l	12,00 zł	7,50 zł
Worek 120l	24,00 zł	10,00 zł
Pojemnik 240l	46,00 zł	15,00 zł
Pojemnik 550l	70,00 zł	28,00 zł
Pojemnik 1100l	120,00 zł	50,00 zł
Kontener 2 500l	220,00 zł	95,00 zł
Kontener 5 000l	400,00 zł	180,00 zł

Źródło: opracowanie własne WEG-RGOK.

Gmina Sosnowiec w ramach uiszczanej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi zapewnia właścicielom nieruchomości odbiór odpadów komunalnych i ich transport do miejsc odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania oraz wyposażenie nieruchomości w pojemniki/worki służące do zbierania odpadów komunalnych. Ponadto utrzymuje pojemniki w odpowiednim stanie technicznym oraz sanitarnym. Zgodnie ze zgłaszanymi postulatami właścicieli nieruchomości, zwiększono częstotliwość dezynfekcji pojemników. Obecnie pojemniki opisane jako „Odpady zmieszane pozostałe po segregacji” – dezynfekowane są 2 razy do roku, natomiast pojemniki opisane jako „Bio” – w miesiącach od 1 kwietnia do 30 września – 1 raz w miesiącu, a w miesiącach od 1 października do 31 marca – co 2 miesiące. Terminy dezynfekcji zostały wpisane do harmonogramów odbioru odpadów, dostarczanych właścicielom nieruchomości, aby mogli oni kontrolować wykonywaną usługę, a w przypadku jej braku, zgłaszać ten fakt Gminie w trybie i terminach opisanych w Uchwale Nr 590/XXXII/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 29 października 2020 r. w sprawie sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

System gospodarowania odpadami komunalnymi funkcjonujący na terenie Gminy Sosnowiec, pozwala na realizację celów zgodnych z unijnymi dyrektywami jak i z polskim ustawodawstwem, co zostało zobrazowane za pomocą poniższego schematu.

SCHEMAT SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W SOSNOWCU

Źródło: opracowanie własne, WEG/RGOK UM Sosnowiec.

2. ODBIÓR I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH.

Zgodnie z art. 6d ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany udzielić zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości lub na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów.

Gmina Sosnowiec w drodze przetargu nieograniczonego, wyłoniła na okres od 01.06.2024 r. do 31.05.2026 r. przedsiębiorcę: Remondis MPGO Sosnowiec Sp. z o. o. odbierającego i transportującego odpady komunalne z terenu Gminy Sosnowiec, do miejsca ich przetworzenia.

W związku z koniecznością zagospodarowania zebranych od właścicieli nieruchomości odpadów komunalnych Gmina Sosnowiec posiada zawartą w 2010 r. umowę wykonawczą z Instalacją Komunalną do Przetwarzania Odpadów Komunalnych - Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami Sp. z o. o. w Sosnowcu, z siedzibą: 41-216 Sosnowiec, ul. Grenadierów 21.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami powstało w ramach Projektu pn. "Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami w Sosnowcu", gdzie realizowane są technologie intensywnego przetwarzania odpadów wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Odzyskane frakcje materiałowe, nadające się do ponownego wykorzystania (w tym posiadające właściwości energetyczne), znajdują zastosowanie jako: surowce wtórne, kompost, paliwo alternatywne (RDF).

3. OBOWIĄZEK SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH.

Przez wiele lat selektywne zbieranie odpadów komunalnych było dobrowolne. Właściciele poszczególnych nieruchomości wypełniali deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w której albo oświadczali, że będą segregować odpady zgodnie z wymogami ustawowymi, albo będą zbierać odpady jako zmieszane odpady komunalne.

Konieczność selektywnej zbiórki odpadów komunalnych jest obowiązkiem od 01.01.2019 r. i nie jest przypadkowa. Recykling odpadów jest jednym z elementów przyjętego tzw. pakietu odpadowego. Mowa tu o wymogach prawa Unii Europejskiej, które wyznaczają państwom członkowskim cel, by do roku 2035 zwiększyć poziom recyklingu do 65%. Przy czym do 2025 roku ma on wynieść 55%, a w 2030 roku – 60%. Ustawodawca wprost określa, w jaki sposób należy to robić, zaś wszelkie odstępstwa od wyznaczonych reguł mogą oznaczać kary i kontrole.

Szczegółowy sposób segregacji odpadów określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 906) w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz zasady określone w przepisach prawa miejscowego. Główna zasada jednolitego systemu segregacji odpadów jest jedna – należy oddzielać surowce od odpadów, które nie nadają się do powtórnego przetworzenia. Surowcami są: metale, tworzywa sztuczne i odpady opakowaniowe wielomateriałowe, papier, a także opakowania szklane i bioodpady. Zbieranie osobno papieru, szkła, tworzyw sztucznych wraz z metalem, a także oddzielanie bioodpadów pozwala uzyskać najbardziej pełnowartościowe surowce nadające się do recyklingu, który polega na odzyskaniu surowców, z których wykonane są odpady, a następnie na ich ponownym wykorzystaniu w procesie tworzenia nowych wyrobów.

Z punktu widzenia ekologii jest to niezwykle ważne, gdyż pozwala na odzyskiwanie raz użytego surowca i ogranicza potrzebę sięgania po kolejne zasoby naturalne, co redukuje negatywny wpływ na środowisko naturalne. Zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązująca od 01.02.2022 r. nałożyła ponadto obowiązek selektywnego zbierania wytworzonych przez siebie odpadów komunalnych na każdego wytwórcę tych odpadów.

Gmina Sosnowiec we współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami Sp. z o. o. poprzez akcje edukacyjne, skierowanie do właścicieli nieruchomości oraz

pozostałych mieszkańców, rozpowszechniała informacje jak prawidłowo segregować odpady komunalne oraz jak postępować z odpadami, które są problematyczne.

Edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami, prowadzona jest w następujących formach:

- Cykle warsztatów w placówkach oświatowych dot. ograniczenia powstawania odpadów komunalnych oraz prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi, które powstały;
- Druk ulotek, w tym w języku ukraińskim i angielskim oraz plakatów na temat prawidłowej segregacji odpadów komunalnych;
- Warsztaty edukacji ekologicznej w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz prawidłowego segregowania odpadów, organizowane podczas pikników ekologicznych oraz rozgrywek sportowych na terenie miasta, wraz z prezentacją „Ekoapki”;
- Akcje edukacji ekologicznej pn. „EkoSosna z Ekostacji ” – zbiórka surowców wtórnych w zamian za rośliny;
- Cykliczne edycje konkursu pn. „Ekochoinka”- konkurs na najładniejszą choinkę wykonaną z surowców wtórnych skierowany do dzieci;
- Cykliczne edycje konkursu „Sosnowiecki Lider Ekologii”, w ramach którego uczniowie oraz przedszkolaki rywalizują w zbiorce zużytych baterii;
- „Butelkomaty” usytuowane w ramach edukacji ekologicznej na terenie obiektów MOSiR oraz w budynku Urzędu Miejskiego.

Przykład stoiska promocyjnego „Ekoapki” podczas rozgrywek sportowych na terenie Zagłębiowskiego Parku Sportowego

Sosnowiec zdecydowała już w roku 2019 o oddzielnym zbieraniu bioodpadów z podziałem na dwie frakcje odpadów:

- Bioodpady – odpady kuchenne – w brązowych pojemnikach,
- Bioodpady – odpady zielone – w brązowych workach.

Każda nieruchomość została wyposażona w brązowy pojemnik, do którego właściciele nieruchomości zobowiązani są wrzucać wyodrębnione ze strumienia odpadów resztki jedzenia, owoce, warzywa, a w tym np. części zielone, obierki, skórki, skorupki od jajek, ogryzki czyli wszystko co można poddać kompostowaniu. Natomiast odpady zielone zbierane są w workach 120 l i odbierane przez uprawnioną firmę bezpośrednio z nieruchomości. Jeżeli właściciel nieruchomości nie odda tego rodzaju odpadu zgodnie z harmonogramem odbioru, może odwieźć własnym transportem do Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (GPSZOK), zlokalizowanego przy ul. Grenadierów 21 w Sosnowcu.

Realizując obowiązki ustawowe (na podstawie art. 6k ust. 4a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach) Rada Miejska w Sosnowcu podjęła, w dniu 29 października 2020 r. Uchwałę nr 592/XXXII/2020, wprowadzającą zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne

w kompostowniku przydomowym, proporcjonalnie do zmniejszenia kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z gospodarstw domowych. Ustalono częściowe zwolnienie w wysokości 1,50 zł miesięcznie od osoby zamieszkującej nieruchomość jednorodziną, z mocą obowiązującą od dnia 01.01.2021 r. Jednak warunkiem przedmiotowego zwolnienia jest złożenie przez właściciela nieruchomości jednorodzinnej pierwszej lub nowej deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zawierającej oświadczenie, że bioodpady zbierane w sposób selektywny, będą kompostowane w przydomowym kompostowniku. Zgodnie z zapisami ww. ustawy, fakt posiadania kompostownika i kompostowania bioodpadów podlega kontroli.

Zasady prawidłowego kompostowania bioodpadów opracowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

W roku 2023 na terenie miasta Sosnowca zgłoszono 160 szt. kompostowników przydomowych (na podstawie złożonych deklaracji). W powyższym okresie nie było potrzeby wydania decyzji stwierdzającej utratę prawa do zwolnienia z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ponieważ zgłoszone kompostowniki były prawidłowe.

W roku 2024 (stan na dzień 30 września 2024 r.) kompostowniki zgłosiło 183 budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Przeprowadzone kontrole nie stwierdziły nieprawidłowości w zakresie posiadania kompostowników i prawidłowości kompostowania.

W myśl art. 5 ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Prezydent Miasta Sosnowca zobligowany jest do nadzoru nad realizacją obowiązków ciążących na właścicielach nieruchomości, w zakresie zbierania w sposób selektywny powstałych na nieruchomościach odpadów komunalnych, zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sosnowca. W przypadku stwierdzenia w pojemniku lub worku, niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych Wykonawca pozostawia na pojemniku informację (naklejkę), która zawiera termin stwierdzenia nieprawidłowości, i niezwłocznie powiadamia o tym fakcie gminę oraz właściciela/zarządcę nieruchomości. Jednocześnie Wykonawca przekazuje do Gminy dokumentację fotograficzną z zaistniałego zdarzenia. Monitoring w zakresie segregacji danej frakcji prowadzony jest na danej lokalizacji co najmniej przez okres jednego miesiąca, aby stwierdzić, czy zaniedbanie występuje jednorazowo, czy w sposób ciągły.

W związku z powyższym, w roku 2023 oraz I półroczu 2024 r. skontrolowano 95 nieruchomości pod względem prawidłowości selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W przypadkach stwierdzenia nieprawidłowości właściciel nieruchomości został poinformowany o konsekwencjach takiego stanu rzeczy, w tym o konieczności wszczęcia przez tut. organ, postępowania administracyjnego w kierunku naliczenia podwyższonej opłaty

za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w sytuacji niezaprzestania naruszania zasad selektywnej zbiórki odpadów. W ww. okresie wydane zostały 52 takie decyzje, a w pozostałych przypadkach segregacja odpadów w kontrolowanych nieruchomościach uległa poprawie.

4. NIERUCHOMOŚCI OBJĘTE GMINNYM SYSTEMEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.

W roku 2023 gminnym systemem odbierania odpadów komunalnych w Sosnowcu, zostało objętych 14.906 nieruchomości, w tym: 12.384 nieruchomości zamieszkałych, 1.621 nieruchomości niezamieszkałych, 313 nieruchomości mieszanych jednorodzinnych oraz 588 nieruchomości mieszanych wielorodzinnych.

Na dzień 30 września 2024 r. systemem odbierania odpadów komunalnych objętych było 14.772 nieruchomości, w tym: 12.376 nieruchomości zamieszkałych, 1.472 nieruchomości niezamieszkałych, 333 nieruchomości mieszane jednorodzinne, 591 nieruchomości mieszanych wielorodzinnych.

Według danych pochodzących z ewidencji ludności prowadzonej przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Sosnowcu, stałe zameldowanie na dzień 31 grudnia 2023r. w Gminie Sosnowiec posiadało 174 504 osób, natomiast meldunek czasowy – 3 431 osób. Dane wynikające z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanymi przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze Gminy Sosnowiec wykazują, że systemem odbierania odpadów komunalnych przez Gminę objętych było 174 862 osób.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Sosnowca w latach 2014 – 2024

Rok	Liczba mieszkańców Sosnowca wg GUS	Liczba mieszkańców Sosnowca wg WSO	Liczba mieszkańców wg. złożonych deklaracji	Różnica c - d
a	b	c	d	e
2014	209 274	208 274	189 856	18 418
2015	207 381	205 869	186 994	18 875
2016	205 873	201 171	184 686	16 485
2017	204 873	197 725	183 587	14 138
2018	202 036	194 810	182 832	11 978
2019	199 974	191 771	180 070	11 701
2020	197 586	187 838	177 033	10 805
2021	195 978	184 188	174 386	9 802
2022	189 178	182 231	173 875	8 356
2023	187 115	177 935	174 862	3 073
30.09.2024	Brak danych	175 784	174 200	1 584

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji GUS, WSO, WEG/RGOK UM Sosnowiec.

Dane wynikające ze złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanymi przez właścicieli nieruchomości położonych na obszarze miasta Sosnowca wykazują, że ilość osób objętych systemem różni się od ilości osób faktycznie zamieszkujących. Dlatego też Gmina zobowiązana jest prowadzić działania mające na celu zweryfikowanie powodu różnicy wynikającej z ilości osób zameldowanych, a ilością osób objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Prezydent Miasta Sosnowca korzysta z uprawnień wynikających z art. 6o ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, który pozwala na wykorzystanie informacji i danych znajdujących się w jego posiadaniu oraz posiadaniu gminnych jednostek organizacyjnych, w tym przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych.

W związku z powyższym Urząd Miejski w Sosnowcu podejmował w roku 2023 szereg działań w celu pozyskania stosownych informacji, niezbędnych do weryfikacji złożonych deklaracji, tj.:

- 1) Kierowano wnioski do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji dot. przyznanych świadczeń z pomocy społecznej, tj. 500+/800+ dla poszczególnych dzieci zameldowanych na terenie miasta Sosnowca, a nie ujętych w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Pozyskane dane pozwoliły na ustalenie prawa do świadczenia wnioskodawcy oraz adres jego zamieszkania, co z kolei potwierdzało miejsce przebywania dzieci oraz pobierających świadczenia ich opiekunów. Organ prowadził weryfikację deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanych przez właścicieli budynków wielolokalowych, tj. Spółdzielnie, Wspólnoty, Zarządcy oraz właścicieli nieruchomości jednorodzinnych.
- 2) Rozbieżności pomiędzy ilością osób zameldowanych a faktycznie zamieszkujących na terenie miasta weryfikowane były również za pomocą ilości zużycia wody na poszczególnych nieruchomościach jednorodzinnych, na podstawie danych pozyskanych z przedsiębiorstwa wodociągowego. Z porównania tych danych często wynikało, że więcej osób mieszka w gospodarstwie domowym niż jest w nim zameldowanych.
- 3) Gmina Sosnowiec posiada również możliwość wykorzystania danych znajdujących się w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), której jest również użytkownikiem. W bazie tej znajdują się kompleksowe informacje dotyczące źródeł ogrzewania budynków, w tym dla których adresów zostały złożone deklaracje o źródłach ogrzewania budynków. Informacje te z kolei pozwalają na zidentyfikowanie nieruchomości zamieszkałej, dla której z niewiadomych dla organu przyczyn, nie złożono deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- 4) W związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy od lutego 2022 r., falą uchodźców oraz zwiększoną ilością powstających w nieruchomościach odpadów komunalnych, od dnia 1 kwietnia 2022 r. właściciele nieruchomości jednorodzinnych oraz lokali mieszkalnych (w budynkach wielolokalowych), którzy przyjęli uchodźców, zobowiązani zostali do złożenia zwiększonych deklaracji, uwzględniających dodatkowych mieszkańców. Z uwagi na ten stan rzeczy właściciele nieruchomości mieli możliwość wystąpić z wnioskiem do Miejskiego Zakładu Zasobów Lokalowych w Sosnowcu, który

rozpatrywał wnioski o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, i skorzystać z możliwości rekompensaty kosztów ich utrzymania.

Tut. organ podatkowy pozyskał dane pochodzące z wykazów posiadanych przez gminne jednostki organizacyjne, tj. wykazy wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, co pozwoliło na weryfikację ilości osób zamieszkujących nieruchomości, w tym uchodźców wojennych.

- 5) Na podstawie Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej weryfikowane są natomiast nieruchomości niezamieszkałe, na których powstają odpady komunalne, czyli fakt, czy deklaracje złożyli przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą.

Ustawowe umożliwienie korzystania przy weryfikacji składanych deklaracji z baz danych, którymi dysponuje Prezydent Miasta oraz gminne jednostki organizacyjne, pozwalają na bieżącą realizację działań kontrolnych tut. organu, w ramach prowadzonych postępowań wyjaśniających. Efektem tych działań jest zwiększenie liczby zamieszkujących osób, które zostały ujawnione w wyniku prowadzonych działań weryfikacyjnych, a jednocześnie wyraźne zmniejszenie różnicy pomiędzy ilością osób zameldowanych w Sosnowcu a ilością osób zgłoszonych w deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Prowadzona weryfikacja ujawnia również nieruchomości niezamieszkałe, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, które nie złożyły deklaracji, a powstające odpady podrzucają do nieruchomości zamieszkałych lub na „dzikie wysypiska”.

W roku 2023 Urząd Miejski w Sosnowcu prowadził następujące działania kontrolno-weryfikacyjne:

- 1) przeprowadzono kontrolę nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych, których właściciele nie złożyli stosownej deklaracji, bądź złożona przez nich deklaracja budziła uzasadnione wątpliwości, w ilości 302 nieruchomości,
- 2) wystosowano wezwania do właścicieli nieruchomości w ilości 404 szt., którzy nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub złożone deklaracje budziły uzasadnione wątpliwości. Osoby te zostały pouczone o obowiązku złożenia deklaracji w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. W przypadku braku złożenia deklaracji wszczynane były postępowania prowadzące do naliczenia prawidłowej wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w drodze decyzji administracyjnej,
- 3) wszczęto postępowania administracyjne w związku z niezłożeniem deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi lub uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w złożonych deklaracjach, w ilości 19 szt.,
- 4) wydano decyzję o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w sytuacji niezłożenia deklaracji albo uzasadnionych wątpliwości co do danych zawartych w deklaracji, w ilości 24 szt.,
- 5) wprowadzono do bazy gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi dane zawierające:

- pierwsze deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składane przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Sosnowiec, w ilości 650 szt.;
- nowe deklaracje po zmianie, w ilości 9 258 szt.;
- korekty deklaracji, w ilości 4 378 szt.;
- deklaracje zgłaszające wygaśnięcie obowiązku uiszczania opłaty, w ilości 382 szt.

W roku 2024 (stan na 30.09.2024 r.) przyjętych i wprowadzonych do systemu zostało **493** pierwszych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, składanych przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Gminy Sosnowiec, **6.591** nowych deklaracji w związku z zaistniałymi zmianami mającymi wpływ na wysokość opłaty, **1.544** korekt deklaracji oraz **336** deklaracje, w których zgłoszono wygaśnięcie obowiązku ponoszenia opłaty, wynikające najczęściej ze zmiany właściciela nieruchomości.

Przedstawione powyżej ilości składanych w roku 2024 dokumentów i wynikających z nich zmian, obrazują wielkość potrzeb podejmowania postępowań weryfikacyjnych i kontrolnych. W ciągu 9 miesięcy 2024 r. zweryfikowano **1.863** nieruchomości, wysłano **1.073** wezwania do złożenia korekt deklaracji w związku ze stwierdzeniem, że złożone deklaracje budzą uzasadnione wątpliwości organu co do zawartych w nich danych. Tabela 2 wyraźnie wskazuje, że efektem podejmowanych działań kontrolnych i weryfikacyjnych jest coraz mniejsza różnica pomiędzy ilością osób zameldowanych w Sosnowcu a ilością osób zgłoszonych do ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

5. NIERUCHOMOŚCI WYŁĄCZONE Z GMINNEGO SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI KOMUNALNYMI.

Oprócz odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, Gmina Sosnowiec przejęła obowiązek odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, wyłączając nieruchomości, na których prowadzona jest działalność cmentarzy oraz Rodzinnych Ogrodów Działkowych zgodnie z Uchwałą nr 255/XXII/2015 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Zgodnie z zapisem art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy, właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, są obowiązani do dokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej, przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi. Gmina obowiązana jest do prowadzenia ewidencji umów, o których mowa powyżej, zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy. Na podstawie prowadzonej ewidencji, stwierdzono, że w roku 2024 wszyscy właściciele nieruchomości wyłączeni z systemu gminnego, zawarli umowy, o których mowa w art. 6 ust. 1 ww. ustawy.

Od czasu obowiązywania nowej umowy na odbiór i transport odpadów komunalnych, zgodnie ze znowelizowanymi zapisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na podstawie art. 6c ust. 3a-3e na czas trwania umowy, jaką gmina zawarła na odbiór i transport odpadów komunalnych, z gminnego systemu gospodarki odpadami mogli wyłączyć się także inni właściciele nieruchomości niezamieszkałych, jeżeli w wyznaczonym terminie złożyli stosowne oświadczenie. W taki sposób z gminnego systemu wyłączyło się poza cmentarzami

i Rodzinnymi Ogrodami Działkowymi dodatkowo 40 nieruchomości (w tym przede wszystkim wszystkie sklepy sieci Lidl oraz Biedronka). Odwołanie tych wyłączeń i ewentualne nowe wyłączenia będą mogły być zrealizowane przed zawarciem kolejnej umowy na odbiór

i transport odpadów komunalnych.

6. ILOŚCI ODBIERANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH.

Tabela 3. Ilości odpadów odbieranych bezpośrednio z nieruchomości:

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	2019	2020	2021	2022	2023	30.09.2024
		Masa [Mg]	Masa [Mg]	Masa [Mg]	Masa [Mg]	Masa [Mg]	Masa [Mg]
15 01 01	Papier	4 009,88	4 839,46	4 818,98	4 547,11	4 353,47	3 317,18
15 01 06	Metale i tworzywa sztuczne	5 365,16	6 293,72	6 715,34	6 708,85	6 795,55	5 374,41
15 01 07	Szkło	4 053,26	4 495,29	4 533,85	4 310,41	3 918,74	3 015,50
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	7,06	6,26	8,02	6,22	7,806	5,72
20 01 34	Baterie i akumulatory (ze szkół i obiektów użyteczności publicznej)	9,68	4,97	5,98	8,87	13,70	6,94
ex 20 01 99	Popiół z palenisk domowych	1 677,86	1 891,80	1 876,02	1 344,52	1 090,62	633,60
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	37 613,92	36 692,81	36 732,15	35 909,86	35 384,11	27 158,34
20 01 08	Bioodpady	5 196,40	6 499,90	2 804,10	6 948,26	6 704,33	5 127,72
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	4 813,06	5 199,50	5 272,24	4 297,92	4 639,58	3 921,28
20 02 01	Odpady zielone	3 911,22	4 357,55	8 491,22	4 369,38	4 722,39	3 137,16
RAZEM		66 681,34	70 307,45	71 269,28	68 451,40	67 630,30	51 697,85

Źródło: opracowanie własne, WEG/RGOK UM Sosnowiec.

Tabela 4. Ilości odpadów odbieranych od mieszkańców miasta w Gminnym Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (GPSZOK – Ekostacja „Juliusz”)

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	2019 Masa [Mg]	2020 Masa [Mg]	2021 Masa [Mg]	2022 Masa [Mg]	2023 Masa [Mg]	30.09.2024 Masa [Mg]
13 02 08*	Inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe	2,60	3,37	2,49	1,52	1,40	1,76
15 01 01	Opakowania z papieru	0,00	13,04	3,17	10,83	6,96	0,72
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	50,12	26,04	3,78	3,16	2,665	0,16
15 01 04	Opakowania z metali	0,60	0,00	0,00	0,40	0,23	0,00
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	89,88	15,83	12,61	2,38	0,00	0,00
15 01 07	Opakowania ze szkła	13,82	15,67	4,05	0,34	0,16	0,06
15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	0,20	0,86	0,02	0,00	0,00	0,021
15 02 02*	Sorbenty, materiały filtracyjne (w tym filtry olejowe nieujęte w innych grupach), tkaniny do wycierania (np. szmaty, ścierki) i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi (np. PCB)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
16 01 03	Zużyte opony	26,72	23,33	9,044	8,10	14,877	13,764
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	782,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17 01 02	Gruz ceglany	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano-ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	726,28	1 344,23	1 111,18	954,82	786,14	655,04
17 03 80	Papa odpadowa	7,26	96,20	77,28	68,50	77,28	67,48
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	61,80	12,75	45,12	44,64	101,16	122,24
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	0,44	0,12	0,03	0,13	0,36	0,14
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	9,24	11,27	0,00	0,00	0,00	0,00

20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	13,38	21,97	6,99	11,72	7,45	7,84
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,20	0,12	0,02	0,02	0,20	0,20
20 01 33*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20 01 34	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0,00	0,00	0,00	2,54	2,995	0,42
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	15,94	9,46	28,92	17,89	15,78	11,40
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	19,42	30,40	30,29	17,38	14,99	26,51
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji (zielone)	2 142,18	2 712,70	2 942,26	2 862,85	3 146,03	2 290,14
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1 330,48	1 574,83	1 665,20	1 261,06	1 181,82	1 085,19
RAZEM		5 293,24	5 912,19	5 942,45	5 268,28	5 360,50	4 283,09

Źródło: opracowanie własne, WEG/RGOK UM Sosnowiec.

7. PODSUMOWANIE

Gospodarkę odpadami komunalnymi w gminach budujemy od roku 2013, a postęp, jaki udało nam się osiągnąć jest niewątpliwy. Zmiany ustawowe wprowadzone w roku 2011 miały charakter rewolucyjny i nałożyły na samorzady większe obowiązki i większą odpowiedzialność.

Podstawowymi aktami prawnymi są: ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399). Ustawy te przenoszą do krajowego systemu prawnego zapisy odpowiednich dyrektyw UE, odnoszące się do tego sektora gospodarki. Podstawowym dokumentem planistycznym, wyznaczającym zadania dla samorządów, jest Krajowy plan gospodarki odpadami, aktualizowany w obecnym stanie

prawnym co 6 lat. Zapisy tego dokumentu są odpowiednio przenoszone do planów wojewódzkich, wyznaczających zadania dla poszczególnych gmin.

Uwarunkowania dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Sosnowca wiążą się zarówno z położeniem geograficznym miasta, determinującym m.in. odległości transportowe do miejsc przekształcania odpadów komunalnych czy też trasy przewozu odpadów, jak też z zagadnieniami natury demograficznej, determinującymi m.in. ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta. Ilość ta wynika bowiem z liczby mieszkańców zamieszkujących miasto oraz wskaźników nagromadzenia odpadów powstających na jego terenie.

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Sosnowca funkcjonuje w oparciu o następujące akty prawa miejscowego:

- 1) Uchwałę nr 458/XXIX/2012 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 27 września 2012r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości zamieszkałych, położonych na terenie miasta Sosnowca;
- 2) Uchwałę nr 255/XXII/2015 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 listopada 2015r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- 3) Uchwałę nr 590/XXXII/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 29 października 2020r. w sprawie sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 4) Uchwałę nr 589/XXXII/2020 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 29 października 2020r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sosnowca, z późn. zm.;
- 5) Uchwałę nr 818/XLIX/2021 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 28 października 2021r. w sprawie określenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sosnowiec.

Przedstawione w przedmiotowej informacji działania Gminy Sosnowiec pozwalają stwierdzić, iż zadania z obszaru gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta realizowane są zgodnie z założeniami norm prawnych i dokumentów strategicznych, w sposób określony poniżej:

- 1) Gmina Sosnowiec wyposaża nieruchomości zarówno zamieszkałe jak i niezamieszkałe w pojemniki oraz worki do gromadzenia odpadów komunalnych, utrzymuje pojemniki w odpowiednim stanie technicznym oraz sanitarnym w ramach opłaty, przez co stwarza i rozbudowuje infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 2) Zapewnia selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmujące co najmniej: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe oraz bioodpady;

- 3) Zapewnia korzystanie z Gminnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (GPSZOK) zlokalizowanego w Sosnowcu przy ul. Grenadierów 21, w sposób umożliwiający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy;
- 4) Nadzoruje gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym realizację zadań powierzonych podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości;
- 5) Prowadzi działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, skierowane do różnych grup wiekowych;
- 6) W ramach działań kontrolnych prowadzony jest stały monitoring nieruchomości w zakresie sposobu prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów na poszczególnych nieruchomościach, na terenie miasta Sosnowca oraz weryfikacja deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w kontekście ilości osób zamieszkujących daną nieruchomość;
- 7) Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Sosnowiec dokonuje corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, w terminie do 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy.